INLEIDING

De generatie van nu laat luid en duidelijk van zich horen, en dat is maar goed ook, want er is nogal wat om voor in actie te komen. Op het moment van schrijven hebben we te maken met een klimaatcrisis, wooncrisis, democratiecrisis, coronacrisis, flexcrisis, racismecrisis, schuldencrisis en ongelijkheidscrisis, om er maar eens een paar te noemen. We moeten opboksen tegen de macht van grote bedrijven, het patriarchaat en de steeds groter wordende kloof tussen de rijken en de rest.

Maar er is hoop, want steeds meer mensen spreken zich uit en gaan de straat op. Denk aan de klimaatbeweging, de antiracismebeweging en de strijd voor een hoger minimumloon. We pikken het niet langer dat onbereikbare CEO's en politici in een torentje beslissingen nemen die slecht uitpakken voor het grootste deel van een nieuwe generatie. We vechten voor onze toekomst, en jongeren gaan voorop in die strijd! En ja, ook jij kunt het verschil maken. We hebben je zelfs ontzettend hard nodig. En het feit dat je dit boek hebt gekocht of gekregen, doet ons vermoeden dat jij de wereld wilt verbeteren of dat er in elk geval iemand is die gelooft dat jij dat kan. Daar willen we je heel graag bij helpen: in dit handboek vind je tips, inspiratie, stappenplannen en concrete handvatten waarmee je zelf aan de slag kunt.

Dit boek vertelt je niet waar je je precies druk om moet maken en gaat daarom niet uitgebreid in op thema's die (wat ons betreft) verandering nodig hebben. Dat betekent niet dat

die inhoud niet belangrijk is. Sterker nog: we moedigen je enorm aan om veel te lezen over onderwerpen die jou interesseren of waarover jij je zorgen maakt. Van de klimaatcrisis tot feminisme en van ongelijkheid tot democratie: over elk onderwerp zijn, naast heel veel journalistieke en opiniestukken, geweldige boeken geschreven. Achter in dit boek vind je een lijst met leesmateriaal dat we je van harte aanraden.

Met dit boek willen wij iets nieuws toevoegen aan dat wat er al is: we gaan je vertellen hoe je praktisch aan de slag kunt gaan met dat onderwerp waar jij je druk over maakt. Want al is de inhoud essentieel, de vorm doet er absoluut ook toe. Dit boek is voor iedereen die zich druk maakt, iets wil bijdragen aan verandering, maar niet precies weet waar te beginnen. En voor iedereen die al in actie komt, maar dat nog beter wil leren doen. Want als je campagnes en acties slim organiseert, bereik je veel meer. En in een wereld die in de fik staat hebben we geen tijd te verliezen!

CAMPAGNES

Over campagnes gesproken, dat heeft misschien wat meer uitleg nodig. Want bij het woord 'campagne' kun je aan veel verschillende dingen denken. Bijvoorbeeld aan een reclamecampagne om een bepaald product te verkopen. Of aan een campagne van de overheid met posters in bushokjes waarmee ze je vertellen om je handen te wassen en anderhalve meter afstand te houden. Het klopt: dat zijn allemaal vormen van campagnes.

Wanneer wij het in dit boek over campagnes hebben, praten

we over wat je ook wel een ‘protestcampagne’ kunt noemen: een verzameling van acties om ergens tegen te protesteren en iets te veranderen. Het onderscheid tussen een campagne en acties komt hier ook goed naar voren: acties zien wij als losstaande momenten en een campagne is de verzameling van al die losstaande momenten met een overkoepelend einddoel. In dit boek hebben we het over campagnes die gericht zijn op maatschappelijke en politieke verandering: meer dan alleen een communicatie-instrument dus.

HOE LEES JE DIT BOEK?

Dit boek gaat dus over hóé je zo'n campagne voert en wat daar allemaal bij komt kijken. Maar dat de inhoud van de campagne niet centraal staat, betekent niet dat dit boek je niet ook kan inspireren. Die inspiratie komt vooral van de tien geweldige jonge rebellen die we hebben geïnterviewd en die je alles vertellen over hun eigen campagnes en acties. Je zult zien: ook zij zijn begonnen waar jij nu misschien staat. Ze maakten zich druk om de wooncrisis, wilden meer vrouwen in de politiek zien of kwamen in actie tegen racisme tijdens de Black Lives Matter-protesten. Ze vonden dat jongeren een betere positie op de arbeidsmarkt verdienden, wilden klimaatstakingen organiseren of maakten zich zorgen over de lange wachtlijsten in de zorg. En al deze jonge rebellen gingen aan de slag, voerden actie en behaalden successen. Hun verhalen en tips vormen de rode draad door dit boek. In het eerste hoofdstuk maak je met hen kennis, zodat je meteen volop geïnspireerd wordt. Maar denk niet dat je nu zelf ook direct groots van start moet: als je begint met het bijwonen van een demonstratie, het lezen over een onderwerp dat je aan het hart gaat of je uitspreekt in je omgeving is dat al een geweldige bijdrage aan een betere wereld.

In het eerste deel van het boek ga je aan de slag met een plan. We vertellen je hoe je een goed *Plan de Campagne* maakt, helpen om je creativiteit los te maken en leren je meer over het

betrekken van anderen en het opbouwen van een kernteam waarmee je kunt samenwerken. In het tweede deel gaan we echt praktisch aan de slag: met een goed verhaal, het organiseren van acties en evenementen, met politieke lobby, pers en media en met fundraising. In het laatste deel bespreken we de volgende grote stappen die je kunt zetten als je van je (eenmalige) campagne misschien iets langdurigs wilt maken of een beweging wilt bouwen, en we sluiten af met iets wat we als actievoerders en rebellen nog weleens willen vergeten: voor onszelf en anderen zorgen, zodat we het volhouden. Want we hebben een flinke strijd te voeren en we hebben elkaar nog lange tijd nodig.

Zoals je zult merken is dit boek praktisch ingestoken, inclusief oefeningen, opdrachten en voorbeelden. Maar geen zorgen: je hoeft echt niet meteen een enorme demonstratie te organiseren als je dat niet wilt. Onze voorbeelden zijn toepasbaar op verschillende situaties: of je nu een grote landelijke campagne op wilt zetten of in actie wilt komen op je eigen school of in je buurt. Sterker nog: juist kleine acties in je eigen omgeving kunnen heel veel bijdragen aan verandering.

Ook als je nog niet precies weet of en waarmee je aan de slag zou willen, hopen we dat dit boek je veel kan leren. Dat kan van pas komen als je zelf ooit wel een campagne wilt starten, maar ook wanneer je je aansluit bij een bestaande organisatie of campagne.

Een ding is ons heel duidelijk: jongeren van nu weten beter dan wie dan ook waar ze zich druk over moet maken. Dit boek bevat de praktische kennis om die vlammende strijd nog beter en effectiever te maken. We hopen dat de verhalen van jonge

rebellen samen met onze kennis en ervaring met actie- en campagne voeren ervoor kunnen zorgen dat jij in actie komt of, als je dat al deed, er nóg beter in wordt.

Maak verschil, aan de slag!

MOTIVATIE EN INSPIRATIE //

WAAR JE INSPIRATIE VINDT OM IN ACTIE TE KOMEN

Iedereen die zichzelf nu rebel, activist of wereldverbeteraar noemt, iedereen die ooit campagne heeft gevoerd of in actie is gekomen, is ooit net als jij begonnen. Met zorgen of boosheid, met een gevoel dat er iets moet veranderen. Maar vaak ook nog zonder een concreet idee om daar iets aan te doen. Gelukkig heb jij dit boek in je handen! En mocht je nog niet weten waar je moet beginnen, dan gaan wij er hopelijk voor zorgen dat jouw gevoel van onmacht binnen no-time wordt omgezet naar een actieplan.

Het begint allemaal bij het vinden en verwoorden van jouw motivatie, passie of drijfveer. Want alles wat we je verder gaan vertellen in dit boek bouwt voort op jouw wil om iets te doen aan datgene waar jij je druk over maakt. En dat kan echt van alles zijn. Bijvoorbeeld dat je als vrouw te maken krijgt met seksisme, als persoon van kleur met racisme of als iemand met een beperking met validisme[1]. Of misschien maak jij

1. Dat is het discrimineren van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking.

je wel zorgen over klimaatverandering, de macht van grote bedrijven, of het gebrek aan privacy online. Misschien vind je jouw wijk niet groen genoeg, is de verkeerssituatie rond jouw school gevaarlijk of worden mannen op jouw werk beter betaald dan vrouwen. Of je wilt je inzetten voor beter onderwijs, passende zorg of het behoud van een bos in je woonplaats. Wat het ook is: alles begint bij het vinden van datgene waar je voor wilt strijden en het verwoorden van jouw motivatie.

Om je daarmee op weg te helpen stellen we je graag voor aan een aantal inspirerende rolmodellen. De verhalen van jonge rebellen en wereldverbeteraars die jou zijn voorgegaan, kunnen je helpen om je beter voor te stellen hoe het is om zelf aan de slag te gaan. En misschien zijn ze wel nét het zetje dat jij nodig hebt om over te gaan tot actie. We hebben voor dit boek daarom met tien jonge rebellen in Nederland gesproken. Allemaal hebben ze zelf campagnes of acties opgezet over onderwerpen waarover ze zich zorgen maakten. Sommigen hebben inmiddels van hun strijd hun werk gemaakt of zijn onderdeel geworden van een grotere beweging. Maar allemaal zijn ze klein begonnen, en allemaal hebben ze met vallen en opstaan resultaten behaald. Door het hele boek heen zul je hun tips en verhalen tegenkomen. Achter in dit boek vind je contactinformatie, zodat je ze kunt volgen op sociale media of je bij hen kunt aansluiten. We weten zeker dat ze je met open armen zullen ontvangen.

TIEN NEDERLANDSE JONGE REBELLEN EN HUN EERSTE STAPPEN OM DE WERELD TE VERBETEREN

Lotte Bouwman[2] – *Voerde met Lijm de Zorg actie tegen de lange wachtlijsten in de ggz.*

Lotte stond jaren op de wachtlijst voor goed passende mentale gezondheidszorg. Ze besloot om de wachttijd uit te zitten voor het gebouw van het Ministerie van Volksgezondheid, om zo te protesteren tegen de lange wachtlijsten. Dat lukte: er kwam veel media- en politieke aandacht voor haar acties en mede daardoor is de politiek ermee aan de slag gegaan.

Als Lotte 24 jaar is gaat ze op zoek naar professionele hulp omdat ze suïcidaal is en veel problemen heeft met haar mentale gezondheid. Ze schrijft zich in bij de geestelijke gezondheidszorg (ggz) om hulp te krijgen. Ruim twee jaar staat ze op een wachtlijst, terwijl haar problemen niet minder worden. En als ze dan eindelijk aan een behandeling mag beginnen, wordt de instelling waar ze een plekje zou krijgen

2. Misschien ken je Lotte als Charlotte Bouwman. Zij wil nu Lotte genoemd worden.

opgeheven en begint het wachten weer opnieuw. Op sociale media vertelt ze over haar ervaringen en krijgt ze veel reacties van mensen die in dezelfde situatie zitten. Voor Lotte is de maat vol. Ze besluit dat ze bij het gebouw van het ministerie verder wil gaan wachten, zodat de politiek kan zien hoe groot dit probleem is.

Ze gaat op zoek naar mensen die al met het onderwerp bezig zijn, en komt terecht bij een actiegroep over verbetering van de zorg. Samen met hen maakt ze een manifest met daarin de belangrijkste dingen die moeten veranderen. Ze denkt na over het juiste moment, een goede tekst voor op haar bord, en welke journalisten ze van haar actie op de hoogte wil stellen. En dan stapt ze in de auto naar Den Haag. Daar gaat ze voor het ministerie van Volksgezondheid zitten met een duidelijk protestbord: 'Ik ben al 8 jaar suïcidaal en sta al 804 dagen op een wachtlijst voor de juiste hulp. Vanaf nu wacht ik hier.' De volgende dag keert ze terug. En de dag erna. Ze belooft pas weg te gaan als de problematiek van wachtlijsten wordt aangepakt. Uiteindelijk zegt de staatssecretaris van Volksgezondheid toe dat hij een aantal belangrijke punten uit het manifest gaat uitvoeren.

Het voorbeeld van Lotte laat zien dat je geen massabeweging nodig hebt om met je actie te beginnen. Een slimme locatie, een protestbord en een goed verhaal kunnen al genoeg zijn om een onderwerp op de agenda te krijgen – ook in je eentje! En als jij zichtbaar bent en je uitspreekt over het onderwerp, weten anderen jou te vinden. Dan kan die beweging er alsnog komen.